

TKANÍ JE HRANÍ

PRACOVNÍ LISTY K TEXTILNÍ VÝSTAVCE A PRAKTICKÝM DÍLNÁM

*Tkadlec / tkadlena, pláteník / plátenice,
barchaník / barchanice či jiný "mezulán" (mezuláník):*

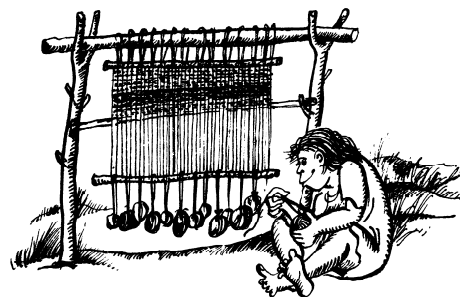
..... (doplň své jméno)

říjen/listopad 2007

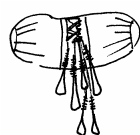

Tkalcovstvím se lidé zabývali od pradávna. Už Egypťané kolem r.6000př.n.l. tkali jemná plátna, u starých Slovanů bylo plátno používáno i jako platidlo. V našich krajích se tkalo především v zimě, když zemědělcům skončily práce na polích. Toto řemeslo bylo rozšířeno především v hornatých krajích.

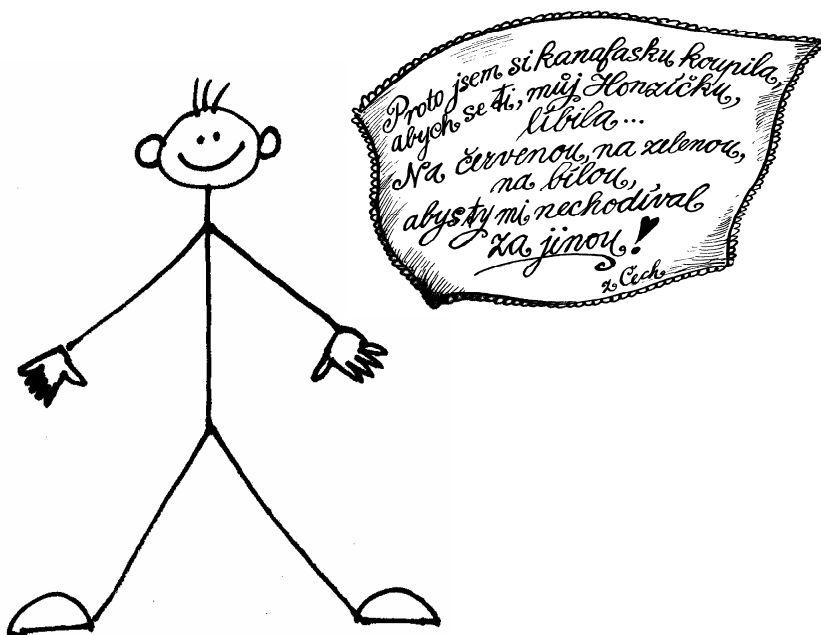
Zakreslete si alespoň 2 příklady tkaných oděvů či věcí ve stálé expozici. Doplňte je vašimi popiskami (název předmětu, umístění + souvislost s dalšími exponáty)

např.:

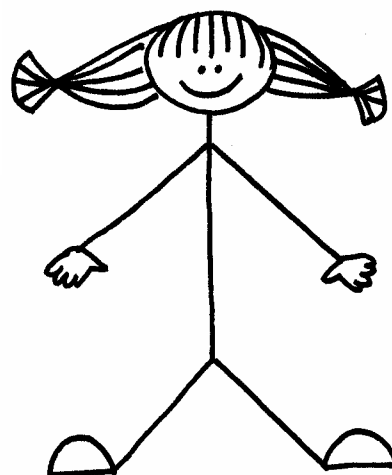
kanafasový potah
herdule - u vybavení
a pomůcek venkovské
krajčářky

Vystříhnete našemu panáčkovi a panence oblečení z odpovídajícího materiálu.

košile z jemného plátna

kalhoty z hrubého lněného plátna

košílka z jemného plátna

sukně z kanafasového plátna

Jak se tkalo?

Příze

Ke tkaní bylo nutné mít přízi (upředenou z rostlinných či živočišných vláken). Vzpomínáš si na loňský program "Putování za klubičkem"? Pak je pro tebe určitě hračkou doplnit příklady.

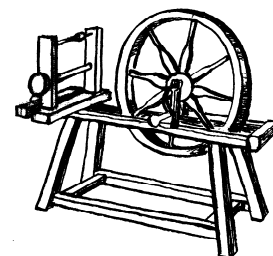
Živočišná vlákna

Rostlinná vlákna

Soukání

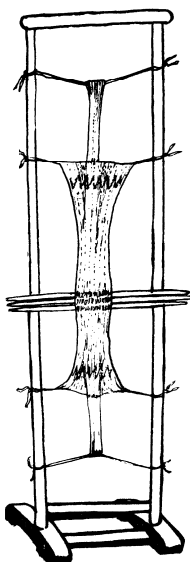
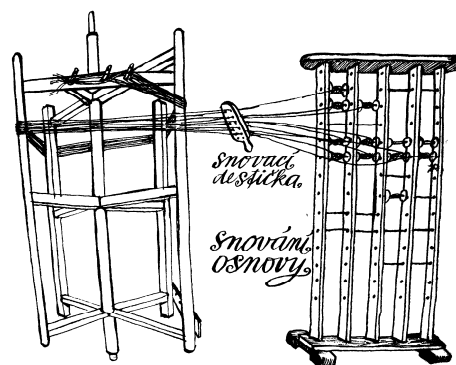
Přízi bylo potřeba navinout na cívky pomocí ručně poháněného kola neboli

..... (doplň název).
Vyzkoušejte si soukání na našem exponátu.

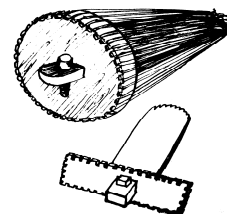
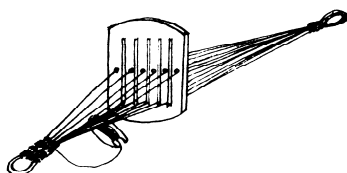
Snování

Cívky s přízí se vložily do .....
(doplň název) a pomocí snovací desky a snovadla se připravila osnova. Podle toho, jak měla být látka široká, tolik nití se navléklo. Kolik cívek je na exponátu na naší výstavě?

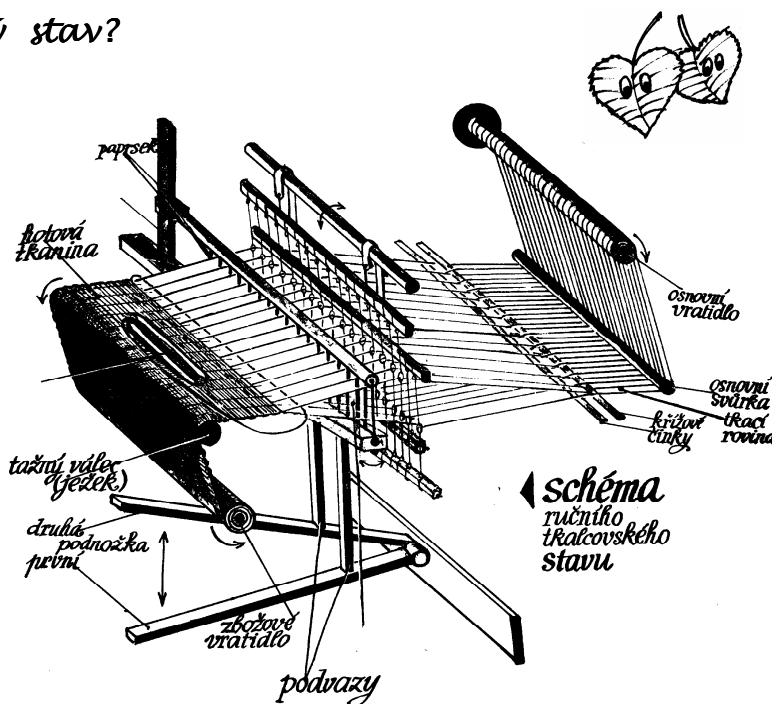
Tkaní

Tkadlec mezi osnovou protahoval jehlu nebo člunek s jinou nití (útkovou). Kromě tkacího stavu se tkalo také na rámu (ruční tkaní), na destičkách (ozdobné popruhy apod.) nebo třeba na formách (rukavice, čepice, ponožky). Spojte tučně vyznačené pojmy s odpovídajícími obrázky.

Jak vypadá tkalcovský stav?

To by jednoho nenapadlo, že stav má listy. Na listech jsou zavěšeny nitěnky s očky - jimi a mezi nimi se protahuje osnova. Označ listy na schématu ručního tkalcovského stavu.

Podle síly (tloušťky) příze potřebuješ ke tkání také jehlu nebo člunek . Najdeš jednu z výše uvedených věcí na schématu? Označ jí.

Aby se mohlo začít tkát, nezbude vám než pomocí listů vytvořit tzv. **prošlup** mezi vlákny tvořícími osnovu. Kde takovou mezeru na provlečení nitě (útku) či člunku najdete na schématu?

Každou protaženou nit musíš „přitlouct“ dřevěným rámem, ve kterém je zasazen hustý hřben (paprsek). Mezi jeho jednotlivými zuby prochází osnova. Označ rám neboli **bidlo** na obrázku.

Víte, že náš člunek má kolečka? K čemu asi? Kdo z vybraných rekordmanů z vaší třídy s ním dojel nejdál?

Že jste se nějak rozdováděli? Tak to máme nejvyšší čas začít tkát, protože tkání je hraní a kdo si hraje, nezlobí! Dejte se do toho a ať se vám dilo daří.

